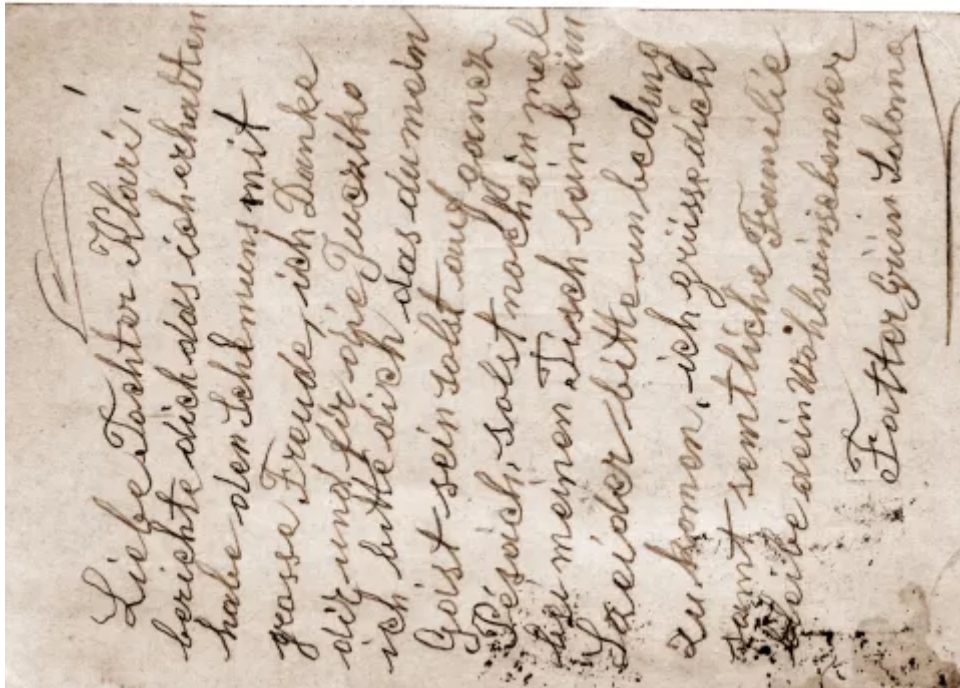

Levelezőlap Grün Salamontól

Ezt a levelezőlapot nagytata Marosvásárhelyről írta Gyulafehérvárra a legnagyobb leányának, Klári néninek, akit a férje után Friedrichnek hívtak, és Gyulafehérváron laktak. Nagytatának jiddis volt az anyanyelve, de nagyon jól beszélt magyarul is. Írni németül írt. [Körülbelül ezt írta a levelezőlap hátára németül:] 'Szeretett leányom, Klári. Értesítelek, hogy megkaptam a küldött csomagot, amit nagy szeretettel köszönök neked és Jucikának. Kérlek, a vendégeidnek a Peszák alkalmából add át az üdvözetemet. Én is nagyon elmentem volna, de nem tudtam. (Hát akkor lehetett ő 90 éves -- Grün László megjegyzése). Még egyszer mindenkit csókolok, a te apukád, Grün Salamon.' Ez maradt meg nagyapámtól, aki a deportálás előtt egy héttel halt meg, 98 évesen. Akkor nem volt szabad utazni zsidóknak a vonaton, és édesapám nehezen tudott eljutni Szászrégenből ide, Marosvásárhelyre, hogy el tudja temetni az édesapját. A levelezőlap másik oldalán Regina néni sorai vannak, aki a legnagyobb leánya volt nagytatának, és akivel együtt volt itt,

Marosvásárhelyen. Csak annyit tudok kiolvasni, hogy: 'Drága Klári, nagyon köszönjük a tésztát, ami nagyon jól esett apunak. Elzuka, édes, küldd el a tészta recepteket.' Elzuka Klári néninek a leánya volt, aki nagyon jól tudott főzni. Mindenki jól tudott főzni a családban, de ez a recept különleges lehetett. Írja még azt is, hogy 'én ezt majd elküldöm Párizsba' (biztos a receptet), 'szeretettel csókolunk' -- nincs is aláírva. Grün Salamon nagytata, az apai nagyapám, amikor gyerekként a tudatomba került, már akkor volt egy olyan 80 éves, és Marosvásárhelyen lakott. Nem egy olyan csoszogós öregember volt, hanem nagyon jól tartotta magát. Ő Aranyosgerendről származott, az Aranyosgyéres és Ludas között van a főúton. Ott volt egy szeszgyár, ő szeszgyári munkás volt. Én már úgy ismertem meg mint marosvásárhelyi lakost, mert 1925 vagy 1926 után, miután meghalt nagymama (a felesége), beköltözött Marosvásárhelyre, s ott lakott a Kisállomás mellett. Ő már akkor nyugdíjas volt. Azt a lakást, ahol lakott, azt mi úgy hívtuk, hogy Gerend, és mikor mentünk Gerendre, akkor azt jelentette, hogy mentünk nagytatához itt, Marosvásárhelyen. Nagytata együtt lakott az egyik leányával, aki volt már akkor vagy jó 65-70 év körüli özvegyasszony, és nem volt gyereke sem. Reginának hívták [balról az első az első sorban], és ő gondozta a nagyapát. Regina, a második lánytestvér együtt lakott a nagytatával. Mindenki tudta, hogy ő és nagytata elválaszthatatlanok. Háziasszony volt, és kóser háztartást vezetett [lásd: étkezési törvények]. Nagytatának volt nyugdíja, de a gyerekei is hozzájárultak az ő gondozásához anyagilag is és mindenféleképpen. Évente egyszer-kétszer összegyűlt a család nála, húsvétkor például.